

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/182/2024
Identifikačné číslo spisu: 8716205938
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8716205938.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A. Z., narodeného XX.XX.XXXX, K. S. Č.. X/XX, 2/ A. I., narodeného XX.XX.XXXX, B. Č.. XXX, 3/ A. B. I., narodenej XX.XX.XXXX, B. Č.. XXX, 4/ A. J. G., narodenej XX.XX.XXXX, A, Z. Č.. XX, 5/ A. B. D., narodenej XX.XX.XXXX, B. Č.. XXX a 6/ Z. D., narodeného XX.XX.XXXX, A. - Z., A. B. Č.. XXXX/XX, žalobcov 1/, 4/ a 6/ zastúpených v dovolaní 1/ Mgr. Jurajom Jančígom, advokátom, Liptovský Mikuláš, Belopotockého 720/2, IČO: 56 316 941 a v dovolaní 2/ zastúpených BONA FIDE DAM, občianskym združením na ochranu spotrebiteľa, Ružomberok, Mostová 1346/31, IČO: 42 348 48, proti žalovanému Československá obchodná banka, a. s., Bratislava, Žižkova č. 11, IČO: 36 854 140, o neplatnosť úverovej zmluvy s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 14C/44/2016, o dovolaní 1/ a dovolaní 2/ žalobcov 1/, 4/ a 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. apríla 2024, č. k. 7Co/54/2023- 582, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. apríla 2024, č. k. 7Co/54/2023- 582 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 30. marca 2023, č. k. 14C/44/2016-530 žalobu zamietol a žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobcovia podanou žalobou žiadali, aby súd rozhodol o nekalosti a neprijateľnosti jednotlivých podmienok v úverových a záložných zmluvách uzatvorených medzi žalobcami a pôvodným žalovaným OTP Banka Slovensko, a. s., o neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, podľa ktorej čerpanie a dočerpanie úveru na výstavbu bytu je podmienené predložením faktúr, resp. dokladov na nákup stavebného materiálu, vystavených po dátume podania žiadosti o úver, použitých na výstavbu nehnuteľnosti, ktoré mali byť uhradené na účet dodávateľa a o absolútnej neplatnosti jednotlivých zmlúv o hypotekárnom úvere uzatvorených medzi žalobcami a žalovaným. Ďalej sa domáhali určenia, že žalobcovia neboli povinní plniť žiadny dlh na základe neplatného právneho úkonu, nakoľko žiadne plnenie im na základe právneho úkonu nebolo zo strany žalovaného poskytnuté a že z úverovej zmluvy nevznikol žiadny peňažný záväzok.

1.1. Žalobcovia uzatvorili s vlastníkom rozostavanej budovy - Stavebné bytové družstvo Ž., na ulici W.

Z. v A. zmluvu nazvanú ako „Zmluva o zaradení do výstavby na ul. W. Z. v A.“, na základe ktorej sa zhotoviteľ zaviazal, že zabezpečí prevažne do marca 2003, resp. marca 2004 výstavbu jednotlivých stavieb - bytov. V tejto zmluve bolo okrem iného dohodnuté, že zhotoviteľ sa zaviazal k riadnemu prevedeniu a zabezpečeniu výstavby obytného bloku a objednávateľ k prevzatíu a zaplateniu diela. Objednávateľ vystavil zhotoviteľovi plnú moc v rozsahu potrebnom na zabezpečenie prípravy, realizácie a odovzdania objektu do užívania, resp. podľa ktorého po ukončení výstavby sa objednávateľ zmluvne rozhodne o správcovstve bytu a bloku. Dňa 1. júla 2003 adresoval zhotoviteľ jednotlivým vlastníkom bytov v bytovom dome list, v ktorom ich informoval o harmonograme výstavby s dátumom ukončenia v októbri 2003 a o tom, že z ich peňazí plní záväzok voči Fondu národného majetku SR ako vlastníkovi budovy, v ktorej sa nachádzajú predmetné byty. V polovici roku 2006, dva roky po tom, ako mali byť byty odovzdané, zhotoviteľ byty neodovzdal, ale napriek zaplateným cenám neboli dokončené ani na štádiu úplnej hrubej stavby na základe čoho žalovaný prostredníctvom záložného práva realizoval jeho výkon cez dražobnú spoločnosť, ktorá speňažila celú budovu. Žalovaný skutkové tvrdenia žalobcov poprel. Žalobcom poskytol hypotekárny úver, kde štandardne pri takýchto projektoch, išlo o čerpanie úveru vždy na účet predávajúceho, t. j. developera, na ktorého boli v tomto prípade finančné prostriedky prevedené.

1.2. V konaní nebola preukázaná nekalosť a neprijateľnosť jednotlivých podmienok v úverových a záložných zmluvách uzatvorených medzi žalobcami a žalovaným, respektíve absolútna neplatnosť jednotlivých zmlúv o hypotekárnom úvere uzatvorených medzi žalobcami a žalovaným. Súd prvej inštancie rovnako nevzhladol žiadny rozpor s normami spotrebiteľského práva a dobrými mravmi. V tejto súvislosti sa poukázalo na skutočnosť, že banka nenesie zodpovednosť za to, že developer si nezabezpečil správnu kalkuláciu nehnuteľností a teda, že kúpne ceny budúcich vlastníkov bytov nepostačovali na výstavbu nehnuteľností, pričom žalovaný od žalobcov nič nepožaduje. Žalobcom bol poskytnutý dostatočný priestor na to, aby preukázali odôvodnenosť svojho nároku, avšak v tomto smere neunesli dôkazné bremeno. Zástupca žalobcov sa od začiatku konania nezúčastnil žiadneho pojednávania (okrem pojednávania dňa 9. júna 2020, na ktoré bola splnomocnená jeho právna zástupkyňa), na ktoré bol riadne predvolaný. S prihliadnutím na zistené skutočnosti súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol, nakoľko žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno. Výrok o trovách bol odôvodnený v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 22. apríla 2024, č. k. 7Co/54/2023- 582 potvrdil rozsudok s výnimkou výroku o priznaní intervenientovi na strane žalovaného náhrady trov konania v rozsahu 100 % (výrok I.), zrušil rozsudok vo výroku o priznaní intervenientovi na strane žalovaného náhrady trov konania v rozsahu 100 % a v tejto časti konanie zastavil (výrok II.) a žalovanému priznal náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2.1. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené. Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Pokiaľ išlo o námietky žalobcov o porušení ich práv na spravodlivé súdne konanie, s týmito sa nebolo možné stotožniť. Bolo nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP.

2.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale

pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

2.3. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplývajú ani nijak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

2.4. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa s listinami zo spisu dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia k základu nároku, ktoré súd prvej inštancie posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní; v konaní súdu prvej inštancie a skutkovom závere, ku ktorému z vykonaných dôkazov dospel nebol odvolacím súdom zistený žiaden z dôvodov preukazujúcich nesprávne zistenie skutkového stavu.

2.5. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú dôkaznú zákonnú silu (článok 15 Základných princípov Civilného sporového poriadku). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu.

2.6. Okrem základných princípov je hodnotenie dôkazov upravené v ust. § 191 CSP. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

2.7. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by neprípúšťala dôkaz svojho opaku.

2.8. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamena automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t. j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

2.9. Za právne bezvýznamnú je potrebné považovať i námietku, podľa ktorej súd prvej inštancie nereagoval na žiadosť žalobcov o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci. Hoci sa ustanovenie § 160 ods. 3 písm. b) CSP vzťahuje ku všeobecnej poučovacej povinnosti podľa § 160 ods. 1, ods. 2 CSP, teologickým výkladom možno s určitosťou dospieť k záveru, že súd v tomto prípade nemusí poučovať ani podľa § 292 CSP. Tento záver možno najlepšie demonštrovať na situácii, ak je spotrebiteľ zastúpený

právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa. Zastúpenie právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa prichádza do úvahy len v spotrebiteľských sporoch. Ak by súd v spotrebiteľských sporoch musel poučovať spotrebiteľa podľa § 292 CSP aj v prípade, ak je zastúpený právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, ustanovenie § 160 ods. 3 písm. b) CSP by nikdy nenašlo uplatnenie, keďže ustanovenie § 292 CSP by ho vždy vylučovalo. To určite zámerom zákonodarcu nebolo, nemožno predsa predpokladať, že zákonodarca úmyselne prijal neaplikovateľné ustanovenie. Nič na tom nemenil ani fakt, že dané ustanovenie je z hľadiska systematiky osobitným ustanovením vo vzťahu k všeobecnému ustanoveniu o konaní (§ 300 CSP). Uvedené závery potvrdzuje aj fakt, že žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku explicitne neukladá súdu povinnosť poučiť spotrebiteľa aj v prípade, keď je tento zastúpený, vrátane zastúpenia právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa. Pri aplikácii ustanovení Civilného sporového poriadku o poučovacej povinnosti na súdnu vec, je potrebné uviesť, že žalobcovia boli počas celého konania zastúpení právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, o čom svedčia plnomocenstvá žalobcov z júna 2016 (č. l. 59, 60, 61, 62 a 63 spisu). Právna pomoc žalobcom bola tak riadne poskytovaná už odo dňa začatia súdneho konania, pričom toto zastupovanie trvá i naďalej.

2.10. Neodôvodnenou je i argumentácia žalobcov o pretrvávajúcom probléme s prístupom do elektronickej schránky zástupcu žalobcov, v dôsledku čoho im žiadna písomnosť nebola doručená. Išlo o tvrdenie žalobcov, a preto bolo ich povinnosťou toto svoje tvrdenie hodnoverným spôsobom preukázať. Žalobcovia si túto svoju dôkaznú povinnosť nespĺnili. Zástupca žalobcov je právnickou osobou založenou na ochranu spotrebiteľa so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorej podľa § 13 ods. 1 písm. a) Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o e - Governmente) v znení neskorších predpisov, bola automaticky aktivovaná elektronická schránka na doručovanie elektronickej úradných dokumentov orgánov verejnej moci, medzi ktoré patria aj všeobecné súdy. V prípade, ak má strana, resp. jej zástupca aktivovanú elektronickej schránku, súd musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa spravuje v takom prípade ustanoveniami zákona o e - Governmente, konkrétne § 29 až § 34 tohto zákona, ktorý v časti o elektronickej doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní. Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou bude súd doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany, či iného subjektu. Vo vzťahu k elektronickej doručovaní súdnych písomností zásadné stanovisko vyslovil Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom Náleze z 10. septembra 2019 vydaného vo veci I. ÚS 238/2019. Podľa tohto Nálezu, pokiaľ okresný súd podľa § 105 ods. 1 Civilného sporového poriadku doručoval písomnosti do elektronickej schránky žalovaného podľa osobitného predpisu, t. j. Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o e - Governmente) v znení neskorších predpisov, musí žalovaný dôvod, pre ktorý zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP (ako aj pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie), preukázať ako adresát elektronickej úradnej správy domáhajúci sa rozhodnutia orgánu verejnej moci o neúčinnosti elektronickej doručenia podľa § 33 ods. 1 Zákona o e - Governmente, t. j. že objektívne nemohol prevziať elektronickej úradnej správy z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane alebo jeho pričinením (písm. a)) alebo na jeho strane nastali také dôvody, ktoré mu objektívne neznemožnili prevziať elektronickej úradnej správy, avšak takéto prevzatie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, ktorých prekonanie od neho nie je spravodlivé požadovať (písm. b)). Tým samozrejme nie je dotknuté oprávnenie žalovaného podať príslušnému orgánu verejnej moci osobitný návrh podľa § 33 ods. 1 Zákona o e - Governmente. Vyššie uvedené zásadné stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky k elektronickej doručovaní súdnych písomností je aplikovateľné nielen v prípade strany žalovaného, ale tiež pri doručovaní písomností zástupcovi žalobcov.

2.11. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok, s výnimkou výroku o priznaní intervenientovi na strane žalovaného náhrady trov konania v rozsahu 100 %, ako vecne správny potvrdil. Zároveň v súlade s ustanovením § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil rozsudok vo výroku o priznaní intervenientovi na strane žalovaného náhrady trov konania v rozsahu 100 % a v tejto časti konanie zastavil (§ 391 ods. 1 CSP). Ako to vyplýva z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Žilina (č. l. 529 spisu), intervenient na strane žalovaného Stavebné bytové družstvo so sídlom v Y. na ul. A., bol dňa 8. apríla 2022 ex offio vymazaný z obchodného

registra bez právneho nástupcu. Keďže intervenient na strane žalovaného v priebehu konania zanikol bez právneho nástupcu, nebolo mu možné ani priznať náhradu trov konania v dôsledku straty spôsobilosti na práva a povinnosti, medzi ktoré sa zaraďuje i právo na náhradu trov konania. Trovy odvolacieho konania boli priznané žalovanému ako strane majúcej v odvolacom konaní plný úspech v rozsahu 100 % v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 4/ a 6/ (ďalej aj „dovolatelia“) prostredníctvom právneho zástupcu dovolanie I, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Predmetná vada rozsudku a postupu krajského súdu pri jeho vydaní podľa § 420 písm. f) CSP spočíva podľa dovolateľov predovšetkým v arbitrárnosti, porušení kontradiktórnosti, v nedostatočnom odôvodnení, nevykonaní dôkazov a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia.

3.1. Dovolatelia namietali právo na doručovanie všetkých písomností a právo vyjadriť sa ku všetkým dokumentom v spise, ktoré je jednou zo základných podstát práva na spravodlivé súdne konanie. Súčasťou záruk práva na spravodlivé konanie je tiež doručovanie tak, aby bolo reálne možné sa zoznámiť s obsahom doručenej písomnosti. Občianske združenie je právnickou osobou - spotrebiteľským združením, predmetom činnosti ktorého je ochrana práv spotrebiteľa v uvedenom konaní zastupuje žalobcov - spotrebiteľov. Zástupca žalobcov má právo na prístup k súdu, ako aj sa vyjadriť ku všetkému, čo v konaní zaznalo a bolo produkované a právo byť informovaný o všetkých úkonoch súdu, vrátane pojednávaní a predvolaní na tieto. Nič z uvedeného nebolo splnené. Súdu sa dookola oznamovalo, že nie je možnosť sa s ničím, čo bolo údajne doručené do schránky oboznámiť, lebo je to pretrvávajúci problém s prístupom do elektronickej schránky, kedy v dôsledku chyby na strane štátu - Ministerstva vnútra štatutárovi sa vôbec nebolo možné do schránky sa dostať. Ak nebol prístup do elektronickej schránky a opakovane sa to súdu uvádzalo a žiadalo ho o doručovanie riadnou poštou, stačilo veci doručovať riadnou poštou. Súd tak nekonal. Ani o pojednávaní 30. marca 2023, na ktorom mal byť vyhlásený rozsudok, ani o predchádzajúcich sa nikdy zástupca riadne nedozvedel, dozvedel sa len náhodne, zo zoznamu pojednávaní na webe. Takisto 30. marca 2023 bol u lekára štatutár združenia na nutnom zdravotnom ošetrení (potvrdenie bolo označené ako dôkaz), sa nemohol dostaviť na súd a len od iného subjektu v daný deň sa dozvedel, že na 30. marca 2023 je zase na webe uvedené pojednávanie, bez toho, aby čokoľvek prišlo. Rozsudok mal byť vydaný na pojednávaní, ktoré súd vykonal dňa 30. marca 2024. To, že nebol riadne doručený je naplnenie ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V uvedenom prípade je však súbor právnych noriem a ich obsah úplne jasný, súd ho nerešpektoval a tým porušil možnosť realizovať procesné oprávnenia odvolateľa v maximálne možnom rozsahu. Zástupcovi nikto zo strany súdu neoznámil, že by uvedený dôvod nepovažoval za dôležitý alebo že by nebolo vyhovené žiadosti o odročenie pojednávania, ani žiadosti o zrušenie termínu a tak podľa zákona platí, že dôvod bol považovaný za dôležitý a žiadosť za dôvodnú. Neodročením/nezrušením pojednávania v rozpore so zákonom bolo strane (postupom súdu) znemožnené realizovať jeho subjektívne práva, resp. procesné oprávnenia v konaní napr. právo byť vypočutý, právo vyjadriť sa ku všetkým predloženým dôkazom, právo navrhovať dôkazy, právo byť informovaný zo strany súdu o tom, ktoré skutkové a právne tvrdenia považuje za zhodné a ktoré nie, resp. ktoré dôkazné prostriedky sa vykonajú a ktoré nie (a to s odôvodnením), právo na úplnú záverečnú reč, atď. Uvedené skutočnosti neboli nijako zhojené ani v odvolacom konaní, krajský súd nenariadil pojednávanie, na ktorom by sa mohli práva realizovať a tak je nezákonné i toto rozhodnutie.

3.2. V kontexte arbitrárneho postupu súdu, ale i neexistencie odôvodnenia so základnými i formálnymi náležitosťami, týkajúcimi sa uvedenia skutkových tvrdení, ich preukázania, dôkazov, ich vykonania/nevykonania tiež namietajú porušenie postupu stanoveného ustanovením § 181 ods. 2 CSP, namietajú a uplatnenie ako dovolací dôvod vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v konaní došlo k uvedenej vade, vade nesprávneho procesného postupu a znemožnenie strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to porušením postupu stanoveného ustanovením § 181 ods. 2 CSP, priebeh konania i samotné rozhodnutie bolo konaním a rozhodnutím nepredvídateľným a prekvapivým.

3.3. Postup súdu negoval všetko uvedené, na pojednávaní dňa 30. marca 2023 súd prvej inštancie neuviedol ani ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ani ktoré skutkové tvrdenia považuje za

nesporné, ani ktoré dôkazy vykoná, ani ktoré dôkazy nevykoná, atď. Súd ako zákon, tak i ustálenú rozhodovaciu prax v celom rozsahu ignoroval, strana konania tak nemala žiadnu možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení, z uvedeného dôvodu došlo k situácii, keď súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.4. Ďalším dôvodom naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 pís. f) CSP je to, že žalobcovia žiadali, aby súd rozhodol o všetkých návrhoch, ktoré podali, vrátane námietky zaujatosti, návrhu na zmenu a žiadosti o bezplatnú právnu pomoc.

a/ Podali návrh na pripustenie zmeny žaloby. O návrhu nebolo rozhodnuté, udialo sa tak údajne až na pojednávaní na ktorom bol vyhlásený napádaný rozsudok. Takéto uznesenie musí byť, ak nie sú strany prítomné, vyhotovené písomne a musí byť doručené, za účelom zachovania a realizácie procesných práv strán, i žalobcu, pred vyhotovením a doručením sa v konaní nemôže postupovať ďalej. Takéto uznesenie bolo písomne vyhotovené, ak vôbec, až po vykonaní pojednávania a vyhlásení rozsudku.

b) Ďalším absolútne zásadným dôvodom naplnenia ustanovenia § 420 pís. f) CSP je to, že žiadali a adresovali Najvyššiemu súdu SR návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti. O ničom z tohto nebolo doručené žiadne rozhodnutie. Súdu opakovane zdôraznili, že z dôvodu viackrát uvedených skutočností, vrátane pandémie a súvisiaceho stavu, sa nemohli stretnúť ako s klientmi, tak aj s advokátkou, ktorá mala plnú moc iba na jedno pojednávanie.

c) V uvedenom prípade požiadali súd o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v procese, ktorý je vedený Okresným súdom v Poprade. Súd na uvedené vôbec nereagoval, neodkázal na posúdenie nejakou inou štátnou príspevkovou organizáciou (nie že by to bolo významné, partnerom žiadateľa je orgán verejnej moci, vo vzťahu ku konaniu ktorého sa dožadujú právnej pomoci), žiadosť nikde nepostúpil ani nijako konkrétne na žiadosti neodpovedal, jednoducho žiadosti ignoroval a to aj napriek skutočností, že je zrejme v žiadnom prípade nejedná o konanie so zanedbateľnou hodnotou a nie sú úplne schopní sa samostatne brániť.

d) Ďalšie porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a tak naplnenie dôvodu podľa § 420 pís. f) CSP, je úplným popretím práva na spravodlivé súdne konanie a absurdným formalistickým postupom fakticky znemožňujúcim spravodlivo rozhodnúť, ak základom žaloby bola absolútna nekalosť celého konania a všetkých zmluvných vzťahov na základe koordinovaného a plánovitého konania SBD Y. (ako developera) a F. I. a súd napriek tomu pripustil SBD Y. ako intervenienta, t. j. išlo o subjekt priamo sa podieľajúci na nekalom postupe.

e) Žalobcovia podali aj námietku zaujatosti o výsledku činnosti a posúdenia sa nič nedozvedeli. Pred týmto tiež nie je možné meritórne rozhodnúť a uplatňujú aj dôvod rozhodovania sudcom, ktorý mal byť vylúčený.

3.5. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa § 420 písm. f) CSP, porušenie kontradiktórnosti a to neumožnením žalobcovi vypovedať - že žalobcovia chceli vypovedať (Zároveň navrhujeme výsluch žalobcov, ktorý budú vypovedať o nekalých praktikách dodávateľov. Osobitne navrhujeme výsluch žalobcu A. Z., ktorý vo veci chce vypovedať a tiež sa chce ako účastník vyjadriť) a to im nebolo umožnené, to je rovnako odňatie možnosti konať pred súdom. Vôbec im nebola doručená poštová zásielka, ani súd tento návrh relevantne nezamietol, v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR v zásade musí takýto výsluch vykonať, o to viac v takejto veci, keď chcel práve žalobca vypovedať k celému dejovému priebehu a práve konaniu OTP a SBD a to vo väzbe na predmet konania.

3.6. Dovolatelia to pokladajú za absolútne nenahraditeľné, výsluch strany a účastníka celého deja, a je to aj porušenie rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR, kedy súd môže odmietnuť vykonanie dôkazu. Rozsudok prvej inštancie neobsahuje ani len uvedené, celý obsah - vzhľadom na obsah a rozsah žaloby - popiera to, k čomu je súd v riadnom sporovom konaní povinný. Súd ani nevykonal, ani neuviedol, že nevykoná rôzne dôkazy navrhované žalobcom, nehovoriac o dôkazoch ku ktorým vykonaniu je súd povinný ex offio a tak postupoval v rozpore s uvedeným, čím došlo k postupu v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a i vade prípustnosti a dôvodnosti dovolania (napr. i podľa § 420 písm. f) CSP).

3.7. Súdu tak bol navrhnutý dôkaz výsluchom žalobcu A. Z., zmluvy o úvere, záložné zmluvy, doklady na základe ktorých boli SBD uvoľňované peniaze - faktúry, Zmluvy o zaradení do výstavby, list z

1.7.2003 ktorý adresuje SBD jednotlivým vlastníkom bytov v uvedenom bytovom dome, jednotlivé zmluvy o dielo, Uznesenie úverového výboru F. I. S., W.. S., č. X/XX/XX, list SBD Y zo dňa XX.X.XXXX F. I. S., W.. S., Výhlásenie splatnosti a oznámenie o začatí výkonu záložného práva, Oznámenie OTP týkajúce sa záväzku, návrhy na vydanie platobného rozkazu, výpisy z účtov, všetky doklady súvisiace s výstavbou, atď. Súd vôbec neuviedol, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná, vyššie uvedené však zjavne v úplnosti nevykonal a návrhy vôbec nezamietol a nerozhodol tak o návrhoch na dokazovanie. Súd prvej inštancie toto nespĺnil a uvedené fakticky ani nie je reparačné v odvolacom konaní, keďže by došlo k porušeniu princípu dvojinstančnosti a účastník by nevediac o okolnostiach ktoré tu podľa § 220 ods. 2, 3 CSP uvedené, ani nemohol argumentovať k týmto okolnostiam (a je vylúčené, aby sa uvedené dozvedal z odvolacieho rozhodnutia, lebo vo vzťahu k nemu už nemôže argumentovať v riadnych opravných prostriedkoch, čo by popieralo právo zaručené čl. 13 Dohovoru - a navyše to ani nebol tento prípad).

3.8. Ak sa uvádza v zmieňovanom ustanovení § 220 ods. 2 CSP, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, pričom dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé, všetko uvedené v zrozumiteľnej a preskúmateľnej forme v rozhodnutí (oboch) absentuje a preto je uvedené nielen porušením pravidiel spravodlivého procesu ale zakladá i zásadnú vadu nepreskúmateľnosti.

3.9. Odvolací súd síce rozsiahlo a vo všeobecnosti uvádza teoretické závery z judikatúry týkajúce sa povinnosti riadneho odôvodnenia, avšak uvedeným sa vôbec neriadi a závery, ktoré so v uvádzanej rozhodovacej praxi zmieňované, reálne vo veci neaplikuje. Z odôvodnenia tak nevyplýva nič k absolútne zásadnej námietke neplatnosti úverových zmluvou väčšieho množstva neprijateľných podmienok, že tento záver vychádza ako priamo zo smernice číslo 93/13, tak aj rozhodovacej praxe Súdneho dvora Európskej únie, pričom sa vôbec nevyjadruje k tomu, že súd prvej inštancie neprijateľnosť jednotlivých podmienok vôbec neskúmal a absolútne nepochopiteľne pri neplatnosti odkazoval na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, pričom však argumentácie v žalobe bola úplne iná. Súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa osobitne relevantne nevyjadrujú k neprijateľnosti kľúčovej podmienky o tom, že čerpanie úveru je podmienené predložením: faktúr resp. dokladov na nákup stavebného materiálu, vystavených po dátume podania žiadosti o úver, použitých na výstavbu nehnuteľnosti, ktoré budú uhradené na účet dodávateľa, pričom uvedené je objektívne nespĺniteľné, keďže samotnú výstavbu mal realizovať niekto iný, práve SBD Y. a táto podmienka bola kľúčovým ustanovením v rámci celého zmluvného vzťahu a hoci žiaden zo žalobcov nikdy žiadne peniaze - úverové prostriedky neobdržali, ich údajný úver bol zasielaný zhotoviteľovi a na krytie zhotoviteľových pohľadávok z jeho právnych vzťahov, t. j. právnych vzťahov s ktorými navrhovateľ nič nemal a ani ich nedojednávaj a nebol subjektom povinnosti, t. j. peňažné prostriedky boli poukázané úplne inému subjektu ako účastníkovi úverovej zmluvy a na účel úplne iný ako bol ten, ktorý bol v úverovej zmluve dohodnutý a napriek tomu žiada o ich vrátenie žalobcov. Ide o kľúčový argument (týkajúci sa potestatívnej podmienky) a jej nemožnosti splnenia a tak neprijateľnosti.

4. K prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP dovolatelia uviedli, že vada neexistencia riadneho odôvodnenia sa prekrýva s vadou nesprávneho právneho posúdenia, tak ak uvádzajú nesprávne právne posúdenie, majú na mysli aj neexistenciu riadneho odôvodnenia, pričom majú za to, že v prípade nesprávneho právneho posúdenia ide o otázky/dôvody spadajúce pod ustanovenie § 421 CSP a to otázky buď neriešené, alebo riešené inak a to aj ustálené (ochrana spotrebiteľa a z toho vyplývajúca ako aplikácia predpisov, tak aj povinnosti súdu v takomto type konania).

4.1. Ide nepochybne i o nesprávne právne posúdenie a nedostatok riadneho odôvodnenia k tejto otázke, keď sme poukázali na to, že žalobcovia uzatvorili s vlastníkom rozostavanej budovy na ulici W. Z. v A. (Stavebné bytové družstvo, A., IČO: XXXXXXXXX) zmluvu nazvanú „Zmluva o zaradení do výstavby na ul. W. Z. v A.“; na základe ktorej sa zhotoviteľ sa zaväzuje k riadnemu prevedeniu a zabezpečeniu bytov a na financovanie uzatvorili s F. I. S., W.. S.. zmluvu o hypotekárnom úvere, ktorou bolo dohodnuté: Účel hypotekárneho úveru: Výstavba nehnuteľnosti/Nadobudnutie nehnuteľnosti - bytu č.

XXX, č. XXX, XXX, XXX, XXX, nebytový priestor č. XXX vo výstavbe na ul. W. Z. v A. byt, resp. nebytový priestor v bytovom dome na parcele č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/X, vo vlastníctve toho - ktorého objednávateľa a čerpanie úveru v stanovenej výške na výstavbu bytu / nebytového priestoru je podmienené o. i. predložením: faktúr resp. dokladov na nákup stavebného materiálu, vystavených po dátume podania žiadosti o úver, použitých na výstavbu nehnuteľnosti, ktoré budú uhradené na účet dodávateľa a dočerpanie rovnako podmienkami, pričom Žiaden zo žalobcov nikdy žiadne peniaze - úverové prostriedky neobdržali, ich údajný úver bol zasielaný zhotoviteľovi a na krytie zhotoviteľových pohľadávok z jeho právnych vzťahov, t. j. právnych vzťahov s ktorými navrhovateľ nič nemal a ani ich nedojednávával a nebol subjektom povinnosti, t. j. peňažné prostriedky boli poukázané úplne inému subjektu ako účastníkovi úverovej zmluvy a na účel úplne iný ako bol ten, ktorý bol v úverovej zmluve dohodnutý.

4.2. Súd prvej inštancie ani odvolací súd sa osobitne nevyjadril k neprijateľnosti kľúčovej podmienky o tom, že čerpanie úveru je podmienené predložením: faktúr resp. dokladov na nákup stavebného materiálu, vystavených po dátume podania žiadosti o úver, použitých na výstavbu nehnuteľnosti, ktoré budú uhradené na účet dodávateľa. Súd vôbec neskúmal túto kľúčovú podmienku a ani podmienky ostatné, ktoré vzhľadom na počet a podstatu spôsobovali neplatnosť celého úkonu. Je zrejmé, že súd sa vôbec neprijateľnosťou jednotlivých podmienok ani nezaoberal, poukazyval len na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka a aj to len vo všeobecnej rovine a uvedené a nahradil tým, že uviedol, že banka nemôže zodpovedať za to, že dodávateľ developer si nezabezpečil správnu kalkuláciu nehnuteľnosti.

4.3. Uvedené sa nedá označiť inak ako absolútne popretie akéhokoľvek práva na súdnu ochranu, keď súd namiesto toho, aby riadne zistil skutkový stav a aplikoval právne normy a to spôsobom, ktorý zohľadní ich obsah i ustálený výklad, produkuje akési tvrdenia, ktoré sa uvedeného absolútne netýkajú. Je len príznačné aj vo vzťahu k uvedenému možno zreteľne ilustrovať neexistenciu riadneho odôvodnenia, že uvedie skutočnosti v podobnom duchu bagatelizoval žalovaný, ktorý mal uviesť, že nie v jednom prípade sa stalo atď., pričom však samozrejme ani žalovaný ani súd v tomto smere vôbec nevykonali akéhokoľvek dokazovanie uvedeného tvrdenia žalovaného, či tomu tak skutočne bolo a predovšetkým uvedené sa vôbec netýka samotnej podstaty námietky, kto je prenesenie zodpovednosti nie za vlastné, ale za úplne cudzie záväzky stavebného bytového družstva Žilina na jednotlivých spotrebiteľov a to bez akéhokoľvek právneho základu a tak vytvorenie mechanizmu, ktorý ej protiprávny a spôsobuje neplatnosť minimálne niektorých dojednaní. Alebo ešte jasnejšie uvedené stavebné bytové družstvo Žilina vystavovalo faktúry na úhradu pohľadávok z jeho zmluvných vzťahov a úver mal byť poskytnutý na hradenie záväzkov žalobcov (cena diela), nie pohľadávok SBD. I k uvedenému úplne absentuje odôvodnenie.

4.4. Súd vôbec nebral do úvahy argumentáciu / judikatúru o dobrých mravoch a poctivom obchodnom styku, ani sa k uvedenému nevyjadril na úrovni odôvodnenia. Uvedené je tak aj priamym porušením ustálenej judikatúry týkajúcej sa dobrých mravov v tom ktorom konkrétnom prípade, čo zakladá dôvod prípustnosti dovolania i podľa § 421 CSP a nesprávnym je právne posúdenie, ktorým tento korektív dobrých mravov nebol aplikovaný.

4.5. Dovolatelia upriamili pozornosť na jeden z kľúčových prvkov celého nekalého jednanie - v spojitosti s tým, že vo vzťahu k vyhotoveniu faktúr, ktoré samozrejme vyhotovovalo SBD - nešlo sa o faktúry, ktorým by bola fakturovaná cena diela navrhovateľovi, t. j. cena diela za zhotovenie bytu, ale boli fakturované faktúry, kde obsahom povinnosti bola povinnosť hradiť špecifikované záväzky zhotoviteľa - Stavebného bytového družstva, nie cenu diela na základe zmluvy navrhovateľa so Stavebným bytovým družstvom. Na základe uvedeného žiadali žalobcovia predovšetkým preskúmať zmluvy so žalovaným a určiť všetky jednotlivé neprijateľné podmienky za neprijateľné, resp. určiť neplatnosť konkrétnych zmlúv ako celku, a to sa nestalo. Napriek tomu súd tak vôbec nepostupoval a ešte aj spochybňoval fakt, hoci to bolo mnohokrát (aj KS v Prešove) aj judikované, že značné množstvo neprijateľných podmienok, či neprijateľnosť kľúčových podmienok majú za následok neplatnosť zmluvy ako celku. Nič z uvedeného súd nevykonala a nepochybne nič z uvedeného nie je ani v odôvodnení rozsudku. Ide stále o dve vady - nesprávneho právneho posúdenia i vady neexistencie riadneho odôvodnenia. Postup súdu svedčí o tom, že relevantné právne normy - najmä v ustanoveniach § 53 ods. 1 a 10 Občianskeho zákonníka a čl. 4 ods. 1 Smernice 93/13 - v skutočnosti vôbec neboli aplikované (resp. neboli aplikované euro a ústavné konformným spôsobom, t. j. nie svojvoľne a arbitrárne).

4.6. Dovolatelia navrhli, aby dovolací súd rozhodol, že: v napádanej časti priamo zmení rozsudok

Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. apríla 2024, vydaný v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Co/54/2023 a to tak, že zmení rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 30. marca 2023, sp. zn. 14C/44/2016, alternatívne zruší rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 22.4.2024, vydaný v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Co/54/2023, v napádanej časti a vráti uvedené súdu na ďalšie konanie, alebo priamo zruší i rozsudok Okresného súdu Poprad a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zaviazže žalobcu k celkovej náhrade trov konania.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podalo BONA FIDE DAM, občianske združenie na ochranu spotrebiteľa, za žalobcov 1/, 4/ a 6/ dovolanie II, ktoré je formálne aj obsahovo celé totožné s dovolaním I.

6. K dovolaniu I a II sa žalovaný písomne nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníci konania zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP).

13. Dovolatelia vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali nedostatočné odôvodnenie, nevykonanie dôkazov, arbitrárnosť, porušenie kontradiktórnosti a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym

poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby (návrhu na začatie konania), ako aj so špecifickými námietkami strany sporu (účastníka konania). Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie musí byť zároveň dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní. Porušením uvedeného práva strany sporu (účastníka konania) na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu (účastníka konania) na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, účastníkom konania výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

18. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, z hľadiska vyššie definovaných požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia a s tým súvisiace právo na spravodlivý proces, nemôže v kontexte celého súdneho konania obstáť.

19. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu ex officio obstará alebo zabezpečí taký dôkaz. Predmetné ustanovenie (systematicky zaradené do druhej hlavy Civilného sporového poriadku „Spory s ochranou slabšej strany“) predstavuje jedno z kľúčových ustanovení prelamujúce dispozičný princíp v civilnom procese s cieľom poskytnúť spotrebiteľovi čo najväčšiu mieru ochrany jeho práv garantovaných hmotným právom. Výplýva z neho, že v spotrebiteľských sporoch súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016). Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná pre to, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením. Vykonávanie dôkazov aj bez návrhu by malo smerovať nielen k posúdeniu neprijateľnosti ustanovení spotrebiteľskej zmluvy alebo iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, na ktorých je založený nárok tvrdý v žalobe, ale malo by smerovať k posúdeniu všetkých okolností s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorej spotrebiteľská zmluva závisí (viď tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/131/2019 z 31. marca 2021).

20. Ustanovenie § 295 CSP treba interpretovať tak, aby výsledné riešenie obstálo pred meradlom tzv. zdravého rozumu a v spoločnosti panujúcich predstáv o spravodlivosti (nálež ÚS SR sp. zn. I. ÚS 689/2014). Preto ho nemožno vykladať izolovane, ale v spojení s ostatnými ustanoveniami zákona, zohľadňujúc úmysel zákonodarcu, zmysel právnej normy a systematiku Civilného sporového poriadku (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/131/2019 z 31. marca 2021).

21. V zásade nie je povinnosťou súdu vykonať každý spotrebiteľom navrhnutý dôkaz resp. „nachádzať“ bezbreho dôkazy podporujúce tvrdenie spotrebiteľa v spore, avšak na druhej strane z ustanovení zákon (§ 295 CSP) vyplýva, že ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci má potrebné dôkazy vykonať ex off. Pokiaľ takto nepostupuje možno s ohľadom na okolnosti tej-ktorej veci konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces (R 83/2023).

22. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie prostriedkami procesného útoku predloženými žalobcami, a to zmluvami o zaradení do výstavby, hypotekárnymi úverovými zmluvami, zmluvami o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, faktúrami č. 7/5/2003, 7/8/2003, 7/40/2003, 7/61/2003, 7/70/2003, 7/9/2004, 7/6/2003, 7/7/2003, 7/39/2003, 7/62/2003, 7/75/2003 a 7/6/2004 a ostatnými listinnými dôkazmi, ktoré tvoria súčasť spisu, taktiež prostriedkami procesnej obrany predložených žalovaným, a to najmä vyjadreniami a listinnými dôkazmi, ktoré tvoria súčasť spisu, z vykonania ktorých súd prvej inštancie zistil skutkový stav. Súd prvej inštancie však v rozhodnutí ďalej neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ani z akých dôvodov nevykonal navrhované dôkazy. Ak súd rozhodne, že navrhnutý dôkaz nevykoná, musí svoj postup riadne odôvodniť.

22.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uvádza, že v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené. Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré sa v plnom rozsahu odkázal.

23. Žalobcovia počas konania požiadali o vykonanie ďalších dôkazov, ako aj výsluchu žalobcov - z dôvodu hospodárnosti písomne (č. l. 166) a do podaného odvolania (č. l. 540) opätovne uviedli, že žalobcovia chceli vypovedať a navrhli výsluch („Zároveň navrhujeme výsluch žalobcov, ktorý budú vypovedať o nekalých praktikách dodávateľov. Osobitne navrhujeme výsluch žalobcu A. Z.Č., ktorý vo veci chce vypovedať a tiež sa chce ako účastník vyjadriť“) a to im nebolo umožnené. Odvolací súd

podľa žalobcov nevykonali dôkazy, vrátane výsluchu žalobcov a nezabezpečili vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov pri nekalom konaní dodávateľov.

24. Dovolací súd uvádza, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020).

25. Odvolací súd sa však v napadnutom rozhodnutí s uvedenou odvolacou argumentáciou nevykonania výsluchu žalobcov a ďalších dôkazov nevysporiadal, nerozhodol o vykonaní/nevykonaní dôkazov ani nevedel, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ani ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné a vec právne posúdil. Odvolací súd uviedol, že v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené. Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. Pokiaľ išlo o námietky žalobcov o porušení ich práv na spravodlivé súdne konanie, s tým sa nebolo možné stotožniť.

25.1. Odvolací súd ďalej v bodoch 33 až 37 rozhodnutia uvádza, že po oboznámení sa s listinami zo spisu došiel k záveru, že všetky skutkové zistenia k základu nároku, ktoré súd prvej inštancie posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní; v konaní súdu prvej inštancie a skutkovom závere, ku ktorému z vykonaných dôkazov došiel, nebol odvolacím súdom zistený žiaden z dôvodov preukazujúcich nesprávne zistenie skutkového stavu. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú dôkaznú zákonnú silu (článok 15 Základných princípov Civilného sporového poriadku). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu. Okrem základných princípov je hodnotenie dôkazov upravené v ust. § 191 CSP. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by neprípúšťala dôkaz svojho opaku. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamená automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii

dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t. j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

26. Dovolací súd má za to, že v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje jasné a výstižné vysvetlenie, z ktorých dôkazov súd vychádzal, prečo ich považuje za hodnoverné a ako ich hodnotil. Hodnotenie dôkazov musí byť logické a odôvodnené, pričom súd musí vysvetliť, prečo dospel k určitým skutkovým záverom a prečo nevykonal iné navrhované dôkazy. Dovolací súd tak považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti za neúplné a nedostatočné. Tým, že odvolací súd opomenul náležite vyhodnotiť konkrétny dôkaz, resp. toto hodnotenie poňať do svojho odôvodnenia, a rovnako naň nadväzujúcu právnu argumentáciu, neumožnil overiť, akým spôsobom k svojmu záveru dospel a či vôbec posúdil všetky rozhodujúce okolnosti.

27. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

28. Odvolací súd teda neposkytol dovolateľom náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na ich podstatné tvrdenia uvedené v odvolaní. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma účastníkov konania možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces [čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP], pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

29. Dovolací súd konštatuje, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľmi majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z tohto dôvodu je dovolanie navrhovateľov procesne prípustné a tiež dôvodné podľa § 420 písm. f) CSP.

30. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá sama osebe spôsobuje, že napadnuté rozhodnutie nemôže byť považované za správne, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších vyslovených námietok a opodstatnenosti argumentácie v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.